

Mosquit tigre (*Aedes albopictus*)

Text: © Roger Eritja Mathieu

Fotografies : © Roger Eritja Mathieu

Nom científic
<i>Aedes albopictus</i>
Ordre
Dípters
Família
Culícids
Mida
4 - 6 mm

Aedes albopictus

Reconeixement

Es tracta d'una espècie importada, detectada a Espanya pel Consell Comarcal del Baix Llobregat i per primer cop a Espanya al Vallès Occidental l'any 2004, bé que present des de 1979 a diversos països europeus. De costums diürnes, aquest mosquit no té massa tendència a entrar en les cases. És tanmateix molt lligat a l'activitat humana perquè el seu hàbitat larvari són gerres, platets, galledes i altres petits recipients a l'aire lliure amb petites col·leccions d'aigua. Cal destacar-ne el salt ecològic realitzat des del seu hàbitat original, que són els forats inundats en els troncs d'arbres, a aquests hàbitats artificials. La dispersió a nivell mundial, de fet, l'ha realitzada majorment per transport passiu de mercaderies, principalment els pneumàtics de segona mà.

La proximitat urbana, les tendències diürnes i l'elevada agressivitat sobre les persones en fan un insecte molt conflictiu allà on s'ha instal·lat. Es preveu la seva dispersió en alguns anys a tota Espanya.

Detecció i seguiment

És un mosquit de talla més aviat petita, de coloració general obscura però amb vistosos ornaments blanc brillant. La diagnosi diferencial dels adults és possible basant-se en una línia blanca sagital en el centre del tòrax, que es perllonga en el cap, i per l'aspecte ratllat de les potes. És imprescindible tanmateix que especialistes en mosquits el diferenciïn d'algunes espècies autòctones, també agressives, que comparteixen el seu hàbitat i aspecte general. Les larves són semblants a les d'altres espècies i també han de ser diagnosticades per experts. Els ous no són perceptibles a simple vista. Els atacs es produïran preferentment en exteriors seguint un patró diürn

amb màxim crepuscular, i tindran lloc sobretot en les rodalies de zones embardissades o amb certa cobertura vegetal, ja que al mosquit li desagraden els grans espais oberts. L'agressor serà difícil de veure ja que és de vol àgil, i evoluciona ràpidament a prop del terra; de fet, moltes picades es produeixen als mitjons i part baixa de les cames. Aquesta espècie és força infiltrant i preferirà en totes les fases de la seva vida espais reduïts, humits i foscos.

Riscos/problemes per a la salut

A alguns països càlids és vector de Febre Groga i Dengue, entre d'altres patologies. A les nostres latituds no poden transmetre cap d'aquestes malalties humanes, que no hi existeixen localment. Tanmateix, tenen la capacitat potencial de transmetre diversos virus europeus. Cal matisar tanmateix que aquests agents patògens ja són transmesos per espècies autòctones de mosquits, de forma que l'arribada del mosquit tigre només pot representar un increment quantitatiu del risc a conseqüència del major nombre de picades per dia infligides a la població. En el cas del virus West Nile la seva elevada agressivitat dirigida sobre humans i sobre les aus, pot incrementar teòricament el risc general de transmissió: l'elevada taxa d'atacs creuats a tots dos hostes en podria fer un bon vector pont. A l'àmbit veterinari, poden actuar com a vectors de la dirofilariosi canina.

Foto 2: Mosquit tigre

Cicle biològic

Com en tots els mosquits són les femelles les que piquen, i ho fan per tal de madurar els ous, que són dipositats d'un per un just per sobre de la superfície de l'aigua en les parets de petits recipients amb aigua. Són preferits els qui contenen matèria vegetal en descomposició perquè els recorden el seu hàbitat original a les concavitats dels troncs dels arbres. Els ous són foscos i les femelles no els ponen tots al mateix punt, sinó que els distribueixen en diferents focus. No tenen resistència a llarg termini a la dessecació, però els ous postos a finals de tardor són hivernants i poden resistir tota l'estació freda, assegurant la pervivència de l'espècie fins i tot en climes molt desfavorables. No és un mosquit especialment tropical, només és asiàtic; les soques que envaïren els EEUU i Itàlia vingueren del nord del Japó, on el clima és fred i rigorós.

El desenvolupament larvari pot ser molt ràpid en condicions favorables i completar-se en una quinzena de dies per generació, sota temperatures estivals. En aquest temps es succeeixen quatre estadis larvaris i una pupa, que té forma de vírgula i és mòbil, però no s'alimenta. L'adult emergeix a la superfície un cop completada la metamorfosi; la femella copula un sol cop i resta inseminada per tota la vida. Per realitzar les successives postes haurà de prendre un àpat de sang cada vegada.

Control

Quan no siguin possibles les actuacions preventives que es detallen més endavant, caldrà realitzar aplicacions insecticides. Es donarà preferència absoluta als larvicides; donats els hàbitats antròpics d'aquesta espècie, el control larvari és exclusivament domiciliari, i per tant exigirà la seva combinació amb accions socials. Els productes larvicides d'elecció seran bioinsecticides. Entre ells, els compostos preparats d'espores de *Bacillus thuringiensis* var. *israelensis* representen una bona eina ja que són totalment segurs per les persones i no provoquen resistències. Tanmateix, aquest producte té una persistència molt baixa, cosa que obligarà a dur a terme una nova inspecció/aplicació larvària als quinze dies. Donat que els focus de cria són petits, dispersos i estan en recintes privats –que per definició són de difícil accés– aquesta estratègia d'aplicació té una baixa relació cost/eficiència. Per aquest motiu, sempre que sigui possible es contemplarà l'ús de preparats hormonals a base de Pyriproxyfen, que permeten un control molt més perllongat amb un perfil de seguretat igualment excel·lent. Els tractaments adulticides seran contemplats només en casos en què no es puguin localitzar els focus larvaris, situacions d'infestació molt elevada i aplicacions perifèriques de protecció al voltant dels municipis. S'utilitzaran en tot moment productes i tècniques d'aplicació adequats a la situació urbana.

Mesures correctores i/o preventives

Aquest aspecte és extremadament important, donat que aquest mosquit no explota hàbitats naturals, sinó recipients domèstics. En conseqüència, l'acció i la comunicació social són primordials, ja que en la feina de buidar i inutilitzar recipients, els habitants són molt més eficients al seu domicili que no pas l'Administració. Els hàbitats del mosquit tigre són massa reduïts i temporals per permetre la introducció de depredadors, i només serà eficaç la seva neutralització física. Això es farà mitjançant foradat de recipients, tombat de galledes, reompliment de concavitats en vegetals llenyosos, supressió de plats sota els testos de les plantes, ús de reg hidropònic i control sobre objectes amb qualsevol concavitat, especialment en les proximitats de vegetació arbustiva. En altres casos, com ara punts subterranis d'aigua i embornals, inevitablement caldrà un control químic quan no es pugui suprimir el líquid. Altres tipus d'aigües poden fer-se inaccessibles pels mosquits reproductors mitjançant tancaments (segellat de trapes d'accés a les fosses, per exemple), teles mosquiteres, o altres intervencions físiques en el medi. En àmbits no suprimibles amb molt poc volum és eficaç l'aplicació en l'aigua de fragments de filferro de coure, que durant alguns mesos hi alliberaran ions metàl·lics, tòxics per les larves.